

LES 8

VERBUM, A-STAMMEN 2

A. GRAMMATICA

Een gemeenschappelijk kenmerk van de drie tempora die we tot nu toe behandeld hebben, praesens, imperfectum en futurum, is dat ze een onvoltooid-zijn, beter gezegd een aan-de-gang-zijn van de door het werkwoord bedoelde handeling aanduiden. Ze hebben een duratief aspect.

Daaraan beantwoorden 3 tijden, perfectum, plusquamperfectum en futurum exactum, die aangeven dat een handeling voltooid of voorbij is.

Perfectum	laudavi	ik heb geprezen
Plusquamperfectum	laudaveram	ik had geprezen
Futurum exactum	laudavero	ik zal geprezen hebben

Perfectum	Plusquam perfectum	Futurum exactum
laudavi	laudaveram	laudavero
laudavisti	laudaveras	laudaveris
laudavit	laudaverat	laudaverit
laudavimus	laudaveramus	laudaverimus
laudavistis	laudaveratis	laudaveritis
laudaverunt	laudaverant	laudaverint

Infinitivus praesentis	laudare	te prijzen
Infinitivus perfecti	laudavisse	geprezen te hebben
Participium praesentis	laudans	prijzend
Imperativus	lauda	prijst
	laudate	prijst
	laudato	jij of hij moet prijzen
	laudatote	jullie moeten prijzen
	laudanto	zij moeten prijzen

Opmerkingen:

1. Het Perfectum wordt in het Latijn veel meer gebruikt dan in het Nederlands: overall waar eenvoudig geconstateerd wordt, dat een handeling vroeger eenmaal gebeurd is, bezigt men het perfectum.
2. De namen van de tempora zijn eigenlijk adiectiva bij het weggelaten woord tempus; perfectus = voltooid; plus quam perfectus = meer dan voltooid; exactus = perfectus = voltooid. Het woord imperativus hoort als adiectivum bij het verzwegen woord modus.
3. In Latijnse poezie worden sommige perfectumvormen verkort door uitstoting van -vi of -ve. Zo leest men wel laudasti voor laudavisti en laudarunt voor laudaverunt. Daarnaast leest men in plaats van laudaverunt ook wel eens laudavere
4. De hierboven vermelde imperativus-vormen laudato, laudatote en laudanto worden slechts sporadisch gebruikt.

B. VOCABULARIUM

gloria	roem	notus	bekend
pugna	gevecht, veldslag	immolare	offeren (met mola, meel, bestrooien)
sapientia	wijsheid	monstrare	wijzen, tonen
campus	veld, vlakte	occupare	bezetten
ventus	wind	servare	1 waken over
principium	begin		2 redden, bewaren
proelium	slag, gevecht	sperare	hopen, verwachten
densus	dicht (begroeid)	superare	1 te boven komen, overwinnen
gratus	1 aangenaam (v. dingen)		2 overtreffen
	2 dankbaar (v. mensen)	vituperare	afkeuren, berispen

C. OEFENING

1. Cur verbis boni viri non obtemperabitis?
  2. Multa pericula superavimus.
  3. Romulus Romam, pulchrum Italiae oppidum, aedificavit.
-

-
4. Marcus cum amicis in silva ambulabat. Pueri a via aberraverunt¹ et lacrimaverunt. Tandem² agricola pueris viam monstravit.
  5. Magna cum cura puellam aegram portaverunt.
  6. Caesar ad³ magnam insulam Britanniam navigavit et cum Britannis pugnavit. Victorias nuntiavit. Insulam spectavit, sed⁴ non occupavit.
  7. Copias ex magnis periculis servavisti.
  8. Si⁵ castra occupaveris, multa arma spectabis.
  9. Dominus servos pigros verbis severis vituperaverat.
  10. Sapientia Graeci Romanos superaverunt.
  11. Graeci in convivii⁶ rosarum coronis se⁷ ornabant.
  12. Graeci antiqui et Romani multos deos et multas deas habebant⁸. Dei habitabant in densis silvis, in fluviis, in antris⁹. Dei multos filios et filias habebant. Vita deorum sempiterna¹⁰ erat. Graeci et Romani dis deabusque¹¹ in oppidis templa pulchra aedificabant. Templa altis columnis¹² ornabant. Ad aras Romani deis immolabant.
  13. Si venti asperi non erunt, cras¹³ in fluvio navigabimus.
  14. Per¹⁴ campos et silvas ambulare pueris magnum gaudium est.
  15. Gloria poetarum graecorum et romanorum nota est; Graecia patria multorum poetarum est.
  16. Principium anni sociis magno¹⁵ gaudio erat.
  17. Copiae parvae oppida in ripa dextra fluvii sita¹⁶ occupaverant.
  18. Nuntiate incolis oppidorum victoriam copiarum!

---

1 aberrare a(b), afdwalen van.

2 tandem = eindelijk.

3 ad c. acc. = naar, tot, bij.

4 sed = maar.

5 si = als, indien.

6 convivium = gastmaal.

7 se = zich.

8 (zij) hadden.

9 antrum = grot.

10 sempiternus = eeuwigdurend.

11 voor de dativus deabus zie les 3, opm. 2; -que = en.

12 columna = zuil.

13 cras = morgen.

14 per c. acc. = over, door.

15 dativus!

16 gelegen.

---

19. Neptunus¹ incolis Athenarum² equum donaverat.
20. Ariovistus³ Gallos⁴ multis proeliis superavit et agros occupavit.
21. Bona consilia populo non grata erant.
22. Est Fabio magnae gloriae patriam servavisse.

---

1 Neptunus, god van de zee.

2 Athenae, (pl.t.), Athene; Atheniensis, inwoner van Athene.

3 aanvoerder der Germanen.

4 Gallus = Galliër.
